

Posiedzenie Senatu RP VIII Kadencji

30 maja 2012 r.

Ustawy reformujące system finansowania nauki

Senator Sprawozdawca Kazimierz Wiatr:

Panie Marszałku! Panie Ministrze! Panie i Panowie Senatorowie!

W imieniu Komisji Nauki, Edukacji i Sportu przedstawiam sprawozdanie z posiedzenia komisji dotyczącego rozpatrzenia ustawy o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki.

Nowelizacja, która jest przedmiotem naszego procedowania, jest niezwykle krótka. Istota tej zmiany polega na tym, że termin oceniania jednostek naukowych przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych i przyznania im kategorii A, B, C i A+ ulega przesunięciu o jeden rok, czyli do dnia 30 września 2013 r.

Z informacji, jakie na posiedzeniu Komisji Nauki, Edukacji i Sportu w imieniu rządu przedstawił pan minister Ratajczak, wynika, że w czerwcu bieżącego roku będzie wydane rozporządzenie, które już obecnie znajduje się w Rządowym Centrum Legislacyjnym, rozporządzenie określające ścisłe zasady oceniania tych jednostek. W uzasadnieniu tej zmiany podnoszono, że w trakcie wprowadzania tych ustaw o finansowaniu nauki i o zmianie funkcjonowania zasad całego obszaru nauki... Wiemy i pamiętamy o tym, że było pięć ustaw, że jest bardzo dużo zmian, dużo rozporządzeń. W związku z tym trudno było to wszystko do końca skoordynować. Na posiedzeniu komisji padały głosy, że te okoliczności można było przewidzieć już na etapie uchwalania tych ustaw. Jednocześnie przedstawiany był dylemat, czy zasady oceniania jednostek naukowych powinny być ustalane na początku okresu ocenianego, czy też po tym okresie, tak aby jednostki naukowe nie spodziewały się, za co będą oceniane, i starały się funkcjonować jak najlepiej. Trzeba zaznaczyć, że obecny na posiedzeniu komisji pan minister zadeklarował, iż intencja ministerstwa jest taka, żeby zasady oceniania jednostek nie zmieniały się zbyt często i zbyt radykalnie i żeby były ustalane przed okresem oceniania.

Należy także powiedzieć, że wprowadzane obecnie zasady oceny będą dotyczyły czterech obszarów czy czterech aspektów działania jednostek naukowych: efektów działalności naukowej, które będą oceniane głównie poprzez publikacje; potencjału naukowego ocenianego poprzez aktywność kadry; efektów materialnych działalności naukowej, czyli wdrożeń, ekspertyz, patentów; i – to jest czwarty aspekt – niematerialnych efektów działalności naukowej, co jest czymś nowym w tej ocenie, a są przecież takie osiągnięcia, efekty pracy jednostek, które trudno zdefiniować, przewidzieć, które są dla danej jednostki unikatowe, i dziesięć najlepszych takich osiągnięć jednostka

mogła zgłosić i zostaną one ocenione. Oczywiście każdy z tych czterech elementów jest oceniany według różnej wagi, różny jest udział procentowy. Ponadto ocena ta będzie prowadzona w grupach odrębnych dla jednostek naukowych uczelni, odrębnie dla instytutów Polskiej Akademii Nauk i odrębnie dla jednostek badawczo-rozwojowych. Ocena będzie dotyczyła okresu czterech lat – od roku 2009 do roku 2012.

Przygotowywane rozporządzenie przewiduje tak zwaną małą kategoryzację dla jednostek z kategorią C, które otrzymują istotnie pomniejszoną dotację. One będą mogły wnosić o taką ocenę, która będzie obowiązywała przez rok, czyli do 30 września 2013 r., kiedy to zostaną poddane ponownej ocenie razem ze wszystkimi jednostkami. Trzeba też powiedzieć, że rozporządzenie jest przygotowywane zgodnie z propozycjami Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych. Według informacji pana ministra wpłynęło około tysiąca uwag, tak że te konsultacje były i zostały dobrze przyjęte. One też spowodowały to, że tego czasu na przeprowadzenie tej oceny w ustawowo przewidzianym terminie jest za mało.

Ponadto niezwykle ważną okolicznością, o której mówiono na posiedzeniu komisji, jest fakt, że przedłużenie terminu przeprowadzenia tej oceny o rok spowoduje, iż jeśli to rozporządzenie zostanie wydane w czerwcu 2012 r., to przez czternaście miesięcy jednostki będą znały te zasady i przynajmniej jeden rok z tych czterech lat działalności będzie przez jednostki prowadzony ze świadomością, za co te jednostki będą oceniane. To jest oczywiście niezwykle ważne, dlatego Komisja Nauki, Edukacji i Sportu poparła wniosek o przyjęcie tej ustawy bez poprawek.

Chciałbym też poinformować, że głosowanie w Sejmie było wyjątkowo zgodne: na 446 obecnych posłów wniosek poparło 445. Tak że wydaje się, że nasza komisja miała podobną konkluzję, którą niniejszym Senatowi przestawiam. Bardzo dziękuję.